

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 19 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Małgorzata Małecka

Protokolant:protokolant sądowy Katarzyna Michalewska

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa P. O.

przeciwko P. C.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną (art. 527 kc)

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę sprzedaży z dnia 26 stycznia 2010 roku zawartą przed notariuszem A. S., (Repertorium (...)), na mocy której dłużnik M. K. (1) dokonał na rzecz pozwanego zbycia udziału wynoszącego 92/15.360 części we współwłasności nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań Stare Miasto w Poznaniu Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem (...), a która to czynność została dokonana z pokrzywdzeniem powoda, któremu przysługuje względem dłużnika wierzytelność w wysokości 160.008,95 zł stwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny 1 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt XII Nc 2/2010/15, w skład której wchodzi:

1. kwota 150.000 zł tytułem należności głównej;
2. kwota 1.875 zł tytułem kosztów sądowych;
3. kwota 7.217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;
4. kwota 916,95 zł tytułem kosztów egzekucji;

II. kosztami procesu obciąża pozwanego i w związku z tym:

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 14.768 zł, w tym 6.300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
2. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) kwotę 97 zł tytułem zwrotu kosztów stawiennictwa świadka.

/-/ SSO Małgorzata Małecka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 stycznia 2015 r., skierowanym przeciwko pozwanemu P. C., **powód P. O.** wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę sprzedaży z dnia 26 stycznia 2010 roku, Rep.(...) sporządzoną przed notariuszem A. S. na mocy której dłużnik M. K. (1) dokonał na rzecz pozwanego zbycia udziału wynoszącego 92/15.360 w nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą pod numerem KW (...), a która to czynność została dokonana z pokrzywdzeniem powoda, któremu

przysługuje względem dłużnika wierzytelność w kwocie 160.008,95 zł tytułem zwrotu nienależnego świadczenia wraz z kosztami procesu, kosztami zastępstwa procesowego, stwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty, wydanym w dniu 1 lutego 2010 roku przez Sąd Okręgowy w Poznaniu, sygn. akt XII Nc 2/2010/15, w sprawie z powództwa S. W. przeciwko M. K. (1), a także zwrotu kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym oraz kosztów wydatków gotówkowych w egzekucji według poniższego zestawienia:

- 150.000 zł tytułem należności głównej,
- 1.875 zł tytułem kosztów sądowych,
- 7.217 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego,
- 916,95 zł tytułem kosztów egzekucji.

Nadto, powód domagał się zasądzenia od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że nabył wierzytelność wobec M. K. (1) na podstawie umowy cesji zawartej z S. W. w dniu 21 maja 2012 roku. Powyższa wierzytelność powstała w związku z faktem, że dłużnik M. K. (1) uchylił się od zawarcia umowy przyrzeczonej, do zawarcia której zobowiązał się na mocy przedwstępnej umowy sprzedaży udziału w nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą (...) z dnia 29 lipca 2008 roku, Rep. (...), a jednocześnie nie zwrócił S. W. kwoty 150.000 zł, uiszczonej na jego rzecz przy umowie przedwstępnej. W dniu 1 lutego 2010 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, którym zasądził od pozwanego M. K. (1) na rzecz S. W. kwotę 150.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 września 2009 roku do dnia zapłaty oraz z kosztami sądowymi w kwocie 1.785 zł i kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 7.217 zł. Następnie zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne, które postanowieniem z dnia 18 września 2012 roku umorzono, z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Pozwany P. C. był także jednym ze sprzedających przy opisaney powyżej umowie i również nie wywiązał się w stosunku do S. W. ze zobowiązań wynikających z umowy. Wobec czego Sąd Okręgowy w Legnicy w dniu 8 stycznia 2010 roku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym zasądził od P. C. na rzecz S. W. kwotę 150.000 zł wraz z odsetkami oraz kosztami postępowania, a który to nakaz został utrzymany w mocy przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu. Pozwany miał więc świadomość, że M. K. (1) jest zobowiązany do zapłaty na rzecz S. W.. Dalej, powód wskazał, że w dniu 26 stycznia 2010 roku M. K. (1) sprzedał pozwanemu P. C. udział wynoszący 92/15.360 części w nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), za kwotę 1.000 zł. Natomiast M. K. (1) nabył udziały w przedmiotowej nieruchomości na podstawie dwóch umów sprzedaży, których stroną był również P. C. i zapłacił za nie łącznie 32.500 zł. Wobec czego, zarówno M. K. (1) jak i pozwany P. C. mieli świadomość tego, że działają z pokrzywdzeniem wierzyciela dłużnika. Ponadto, powód wskazał, że pozwanego z dłużnikiem łączyły inne umowy dotyczące nieruchomości, w szczególności nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), oboje też pozostawali w stałych relacjach biznesowych. Powód po nabyciu wierzytelności od S. W. wystosował do pozwanego wezwanie do wskazania majątku, z którego mógłby zaspokoić swoje roszczenie, w kwocie 160.008,95 zł.

Postanowieniem wydanym na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 marca 2015 r. Sąd zabezpieczył roszczenie powoda poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania przez pozwanego przedmiotowej nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy Poznań- Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...) (k. 89-91v).

W **odpowiedzi na pozew** z dnia 23 marca 2015 r. **pozwany P. C.** wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego pozwany zaprzeczył, aby powód był wierzycielem M. K. (1) w zakresie jakiegokolwiek wierzytelności oraz temu, aby M. K. (1) był dłużnikiem poprzednika prawnego powoda – S. W. z tytułu umowy z dnia 29 lipca 2008 roku, Rep.(...). Dalej, pozwany wskazał, że wniesienie niniejszego pozwu, zawarcie umowy cesji wierzytelności powołanej jako dowód w niniejszej sprawie, zawarcie drugiej umowy cesji wierzytelności z dnia 21 maja 2012 roku, zawarcie umowy przedwstępnej z dnia 28 lutego 2011 roku wraz z ustanowieniem hipoteki są czynnościami

pozornymi i mają na celu obejście prawa, po to aby S. W. jak najkorzystniej „wybrnąć” z licznych sporów z pozwanym. Pozwany podał, że również umowa z dnia 29 lipca 2008 roku była pozorna, a zapłata potwierdzona w jej treści nigdy nie miała miejsca, zaś oświadczenie tej treści zostało w niej zamieszczone na życzenie S. W.. O tym, że do przekazania przez S. W. kwoty wskazanej w umowie przedwstępnej nigdy nie doszło świadczy jego sytuacja majątkowa, a mianowicie fakt, że nie dysponował on takimi środkami jak i to, że czynności te odbiegały od zwyczajowo przyjętych czynności przy zawieraniu tego typu umów. Z kolei udział pozwanego w umowie polegał na tym, że zatwierdził on czynność podającego się za jego pełnomocnika M. K. (1), będąc w błędzie co do tego jaką czynność zatwierdza. Pozwany podniósł również, że zawarte umowy przedwstępne łącznie z innymi czynnościami kryły w sobie umowę pożyczki środków, które S. W. uzyskał z zaciągniętego we własnym imieniu kredytu bankowego. Pozwany zaprzeczył również temu, jakoby M. K. (1) sprzedając mu udziały w przedmiotowej nieruchomości pokrzywdził S. W., skoro w trakcie czynności udziały te były i nadal są zajęte w postępowaniu egzekucyjnym i to z wniosku S. W., wobec czego czynność z dnia 16 stycznia 2010 roku jest obojętna dla stanu wypłacalności M. K. (1). Pozwany podniósł również, że umowa cesji, którą powód nabył rzekomą wierzytelność od pozwanego jest pozorna i podjęta dla obejścia prawa i jako taka nieważna, niewywołująca skutków prawnych, o czym świadczy chociażby to, że powód nie wykonywał umowy cesji – nie dochodził żadnej z nabytych wierzytelności, oprócz wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko pozwanemu, pomimo wiedzy o wcześniej dokonanym potrąceniu. Pozwany ocenił, że żądanie przez powoda ochrony sądowej jest ponadto sprzeczne z art. 5 k.c.

W piśmie procesowym z dnia 25 maja 2015 roku powód zaprzeczył wszelkim twierdzeniom pozwanego zawartym w odpowiedzi na pozew, wskazując że są one całkowicie bezpodstawne.

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2015 roku, sygn. akt XII C 159/15 Sąd Okręgowy w Poznaniu uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę sprzedaży zawartej w dniu 26 stycznia 2010 roku przed notariuszem A. S. (akt notarialny o oznaczeniu Repertorium (...)), na mocy której jego dłużnik M. K. (1) zbył na rzecz pozwanego udział wynoszący 92/15.360 części w nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), objętej prowadzoną dla niej przez Sąd Rejonowy Poznań Stare Miasto w Poznaniu Wydział V Ksiąg Wieczystych księgą wieczystą za numerem (...), a która to czynność została dokonana z jego pokrzywdzeniem, albowiem mu przysługuje względem jego wierzytelność:

- równa kwocie 160.008,95,-zł tytułem zwrotu nienależnego świadczenia wraz z kosztami procesu, kosztami procesowego zastępstwa stwierdzona prawomocnym nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 1 lutego 2010 roku w sprawie o sygn.. akr XII Nc 2/2010/15, w sprawie z powództwa S. W. p-ko M. K. (1),

a także wiążąca się ze zwrotem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym oraz kosztów poniesionych przez niego w nim:

- a. równym 150.000,-zł tytułem należności głównej;
- b. równym 1.875,-zł tytułem kosztów sądowych;
- c. równym 7.217,-zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;
- d. równym 916,95,-zł tytułem kosztów egzekucji

oraz kosztami postępowania w całości obciążył pozwanego.

Na skutek apelacji pozwanego wyrokiem z dnia 18 lutego 2016 roku, sygn. akt I ACa 1311/15 Sąd Apelacyjny w Poznaniu uchylił zaskarżony wyrok i zniósł postępowanie w zakresie rozprawy z dnia 1 lipca 2015 roku i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania. Wyrok został uchylony w szczególności ze względu na nieważność postępowania w zakresie rozprawy przeprowadzonej w dniu 1 lipca 2015 roku oraz nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego w pełnym zakresie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 lipca 2008 r. przed notariuszem A. S. w Kancelarii Notarialnej w P. została zawarta przedwstępna umowy sprzedaży zapisana w Rep.(...)na mocy której J. D. (1), M. K. (1), Z. M. i P. C. (w imieniu i na rzecz tych dwóch sprzedających działał M. K. (1)) zobowiązali się do sprzedaży S. W. udziału wynoszącego łącznie 1/12 części we własności nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Umowa przyrzeczona miała zostać zawarta w terminie do dnia 31 grudnia 2008 r. (§ 2 ust. 1 umowy).

Zgodnie z § 3 umowy, strony ustaliły cenę przedmiotu umowy na kwotę 600.000 zł, w tym cenę każdego ze zbywanych udziałów na kwotę 150.000 zł. S. W. oświadczył jednocześnie, że całą powyższą cenę zapłacił zbywcom po ¼ przed podpisaniem umowy, co zostało przez sprzedających potwierdzone. Sprzedający zobowiązali się ponadto do wydania przedmiotu umowy we współposiadanie nabywcy w dniu zawarcia umowy przyrzeczonej sprzedaży. W § 5 postanowiono, że w razie niewykonania umowy przez nabywcę zbywcy mogą bez wyznaczania terminu dodatkowego od umowy odstąpić i otrzymaną kwotę zadatku zachować.

Udzielenie ustnego pełnomocnictwa M. K. (1) i zawartą w jego imieniu w dniu 29 lipca 2008 r. przedwstępna umowę sprzedaży pozwany P. C. potwierdził u notariusz A. S. w dniu 4 sierpnia 2008 r., rep. (...), a zarazem oświadczył, że postanowienia tej umowy są mu znane.

Dowód: wypis aktu notarialnego z dnia 29 lipca 2008 roku, Rep.(...) (k. 12-15), wypis aktu notarialnego z dnia 4 sierpnia 2008 roku, Rep. (...) (k. 16-17); odpis zwykły księgi wieczystej o nr (...) (k. 42-50v, 174-176, 187-188 akt), zeznania świadka S. W. (k. 192 akt)

W związku z tym, że umowa przyrzeczona nie doszła do skutku, S. W. dwukrotnie – pismami z dnia 3 listopada 2009 r. i z dnia 3 grudnia 2009 r. – wezwał M. K. (1) do zwrotu uiszczonej mu przy zawarciu umowy przyrzeczonej kwoty 150.000 zł. Oba wezwania pozostały bezskuteczne.

Dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 3 listopada 2009 roku (k. 18-19v), ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 3 grudnia 2009 roku (k. 20—20v); zeznania świadka S. W. (k. 192 akt)

Na skutek pozwu o zapłatę w postępowaniu nakazowym z dnia 30 grudnia 2009 r., Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 1 lutego 2010 roku, sygn. akt XII Nc 2/10 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym zasądził od M. K. (1) na rzecz S. W. kwotę 150.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 września 2009 r. do dnia zapłaty oraz koszty sądowe w kwocie 1.875 zł i koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.217 zł.

M. K. (2) nie wniósł zarzutów od nakazu zapłaty, wobec czego orzeczenie uprawomocniło się, a Sąd Okręgowy w Poznaniu opatrzył je w dniu 24 marca 2010 r. klauzulą wykonalności.

Dowód: pozew w postępowaniu nakazowym z dnia 30 grudnia 2009 roku (k. 21-22v); nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 1 lutego 2010 roku wraz z klauzulą wykonalności (k. 23-24v) zeznania świadka S. W. (k. 192 akt)

Pismem z dnia 19 kwietnia 2010 r. wierzyciel S. W. złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi M. K. (1).

Postanowieniem z dnia 18 września 2012 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu B. G. umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie(...) z uwagi na bezskuteczność egzekucji.

Dowód: wniosek o wszczęcie egzekucji z dnia 19 kwietnia 2010 roku (k. 24-25); zawiadomienie wierzyciela o przebiegu sprawy z dnia 18 kwietnia 2011 roku (k 26-27);, zeznania świadka S. W. (k. 192 akt)

Jednym ze sprzedających w umowie z dnia 29 lipca 2008 roku był pozwany P. C. (w imieniu i na rzecz którego działał M. K. (1)), który również nie wywiązał się z obowiązku zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży, w związku z czym S. W. także wobec niego wystąpił z pozwem o zapłatę w postępowaniu nakazowym.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Legnicy w dniu 8 stycznia 2010 r., sygn. akt I Nc 2/10 zasądzono od P. C. na rzecz S. W. kwotę 150.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30 grudnia 2009 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 5.492 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2012 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I ACa 960/12 Sąd Apelacyjny w Poznaniu utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 8 stycznia 2010 r. Skarga kasacyjna pozwanego od tego wyroku nie została przez Sąd Najwyższy przyjęta do rozpoznania.

Dowód: nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 8 stycznia 2010 roku wraz z klauzulą wykonalności (k. 18), wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 20 grudnia 2012 roku, sygn. akt I ACa 960/12 wraz z klauzulą wykonalności (k. 29-29v); wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2012 roku, sygn. akt XII C 2233/2010 (k. 184); postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2014 r., III CSK 571/13 (k. 234-235 akt), zeznania świadka S. W. (k. 192 akt)

Na mocy umowy sprzedaży z dnia 26 stycznia 2010 r., Rep. (...)zawartej przed notariuszem A. S. M. K. (1) sprzedał pozwanemu P. C. udział wynoszący 92/15.360 części w nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) za cenę 1.000 zł, której wysokość uwzględniała obciążenia udziału ujawnione w księdze wieczystej.

M. K. (1) zakupił uprzednio te udziały na mocy dwóch umów z dnia 30 maja 2008 r. i z dnia 4 sierpnia 2008 r. za łączną kwotę 32.500 zł.

Dowód: wypis aktu notarialnego z dnia 26 stycznia 2010 roku, Rep. A 1289/2010 (k. 30-32); wypis aktu notarialnego z dnia 30 maja 2008 roku, Rep.(...)(k. 33-37); wypis aktu notarialnego z dnia 4 sierpnia 2008 roku, rep.(...) (k. 38-41v); zeznania powoda (k. 260-261 akt)

Pozwanego P. C. z dłużnikiem M. K. (1) łączyły również inne umowy dotyczące nieruchomości, w tym nieruchomości położonej w P. przy ul. (...). Pozwany i dłużnik pozostawali w stałych relacjach zawodowych oraz w bliskim stosunku z uwagi na wieloletnią znajomość i wspólne dokonywanie transakcji na rynku nieruchomości położonych na terenie P.. Transakcje te z reguły dotyczyły nieruchomości o dużej powierzchni i znacznej wartości, mieszczących się w istotnych i dobrych lokalizacjach w P.. P. C. udzielał też M. K. (1) pełnomocnictw do zawierania umów sprzedaży, w tym spornej umowy z dnia 29 lipca 2008 roku.

Dowód: protokół rozprawy z dnia 7 marca 2012 roku (k. 51-52), protokół rozprawy z dnia 1 lutego 2011 roku (k. 53-55v), zeznania świadków J. D. (1) (k. 191-192 akt), S. W. (k. 192 akt), zeznania świadka Z. M. (adnotacja 00:06:57 e-protokołu z dnia 15 grudnia 2016 roku – k. 402-412); zeznania świadka K. K. (adnotacja 00:43:22 e-protokołu z dnia 15 grudnia 2016 roku – k. 412v-426); zeznania powoda (k. 260-261 akt); częściowo zeznania pozwanego P. C. (adnotacja 00:17:02 e-protokołu z dnia 25 września 2017 roku – k. 476-478);

Na mocy umowy cesji wierzytelności zawartej w dniu 21 maja 2012 r. powód P. O. nabył od S. W. m.in. wierzytelność objętą nakazem zapłaty z dnia 1 lutego 2010 r. wydanym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie pod sygn. akt XII Nc 2/2010. Od powyższej czynności uiścił stosowny podatek do właściwego urzędu skarbowego.

Dowód: umowa cesji wierzytelności z dnia 21 maja 2012 roku (k. 56-57v), deklaracja w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnej wraz z potwierdzeniem zapłaty (k. 222-226); zeznania powoda (k. 260-261 akt); protokół posiedzenia z dnia 12 lutego 2015 roku w sprawie I C 768/14 (k. 325-327 akt I C 768/14;)

Pismem z dnia 7 stycznia 2015 roku powód wezwał pozwanego do dobrowolnej zapłaty kwoty 160.008,95 zł w terminie 5 dni od daty otrzymania wezwania, bądź też do wskazania w tym samym terminie takiego składnika majątku M. K. (1), z którego mógłby zaspokoić przedmiotowe należności. Wezwanie okazało się bezskuteczne.

Dowód: wezwanie z dnia 7 stycznia 2015 roku (k. 58-59v), zeznania powoda (k. 260-261 akt)

Pozwany w dniu 28 października 2013 r. wystąpił przeciwko powodowi z pozwem o pozbawienie wykonalności w całości tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Lednicy z dnia 8 stycznia 2010 r., sygn. akt I Nc 2/2010. W sprawie o sygn. akt I C 768/14 pozwany uzyskał w dniu 12 lutego 2015 r. korzystny dla siebie wyrok, uwzględniający to powództwo w całości. Od tego wyroku powód złożył apelację.

Ponadto przed Sądem Okręgowym w Poznaniu toczyło się postępowanie z powództwa P. C. przeciwko S. W. o zapłatę, sygn. akt I C 1586/11 w którym w dniu 26 września 2012 r. zasądono kwotę 302.375,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2011 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie oddalono powództwo. Pozwany S. W. złożył apelację od tego orzeczenia, która wyrokiem Sąd Apelacyjny w Poznaniu z dnia 6 czerwca 2013 r., sygn. akt I ACa 360/13 została oddalona.

Dowód: pozew o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego z dnia 17 września 2013 roku (k. 105-110), wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 września 2012 roku, sygn. akt I C 1585/11 (k. 111-112); wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 lutego 2015 roku, sygn. akt I C 768/14 (k. 123-130v); apelacja pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 lutego 2015 roku, sygn. akt I C 768/14 (k. 227-233); zeznania powoda (k. 260-261 akt)

Na mocy oświadczenia złożonego w formie aktu notarialnego w dniu 1 marca 2011 r., rep. (...) S. W. ustanowił na przysługującym mu udziale wynoszącym (...) części w przedmiotowej nieruchomości hipotekę w kwocie 350.000 zł na rzecz wierzyciela P. O. w celu zabezpieczenia roszczenia o zwrot uiszczony przez P. O. ceny sprzedaży za udział wynoszący (...) części tej nieruchomości pod warunkiem niewykonania przez sprzedającego zobowiązania z tytułu zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży przenoszącej własność tego udziału na rzecz kupującego stosownie do postanowień umowy przedwstępnej zawartej przez nich w dniu 28 lutego 2011 r.

Dowód: wypis aktu notarialnego z dnia 1 marca 2011 roku, Rep.(...) (k. 115-118); umowa przedwstępna sprzedaży z dnia 28 lutego 2011 roku (k. 119-122); zeznania świadka S. W. (k. 192 akt);

S. W. złożył pozew o zapłatę kwoty 150.000 zł z tytułu niewykonania przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 29 lipca 2008 r. również przeciwko Z. M., który także był stroną tej umowy. Powództwo zostało prawomocnie oddalone przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 11 grudnia 2012 r., sygn. akt I ACa 959/12.

Dowód: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 11 grudnia 2012 roku, sygn. akt I ACa 959/12 wraz z uzasadnieniem (k. 131-138);

W przedwstępnej umowie sprzedaży zawartej w formie aktu notarialnego w dniu 29 lipca 2009 r., rep.(...)M. K. (1) i K. K. zobowiązali się nabyć od S. W. lokale przy ul. (...) w P.. Umowa ta została zmieniona aktem notarialnym z dnia 15 lipca 2009 roku, Rep. (...). Należność wynikającą z tej umowy kupujący uścili S. W. w części, tj. w kwocie 270.952 zł do dnia 31 lipca 2009 roku oraz w kwocie 8.500 zł płatne do dnia 15-tego każdego miesiąca, przy czym pierwsza rata w dniu 15 lipca 2009 roku, a ostatnią do dnia 15 grudnia 2009 roku. Odnośnie tych zobowiązań złożyli oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c. Z uwagi na brak wpłat S. W. wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności na powyższy akt notarialny, a następnie złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne toczące pod sygn. akt (...) zostało umorzone na wniosek S. W. postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2011 r. z uwagi na odstąpienie od umowy przez sprzedającego.

Dowód: wniosek z dnia 2 września 2009 roku o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 15 lipca 2009 roku (k. 236); wypis aktu notarialnego z dnia 15 lipca 2009 roku, Rep.(...) (k. 237-241); wypis aktu notarialnego

z dnia 29 lipca 2008 roku, Rep.(...)(k. 242-248); wniosek wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego z dnia 25 lutego 2011 roku (k. 249-250); postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z dnia 18 kwietnia 2011 roku, (...) (k. 251-253);

Sprzedająca J. D. (1) wykonała umowę z dnia 29 lipca 2008 r. i przeniosła własność udziałów na rzecz S. W..

Dowód: zeznania świadków J. D. (2) (k. 191-192 akt) i S. W. (k. 192 akt), zeznania powoda (k. 260-261 akt)

Powyższe okoliczności faktyczne Sąd ustalił na podstawie dokumentów zebranych w aktach niniejszej sprawy, a także protokołu posiedzenia z dnia 12 lutego 2015 roku w sprawie I C 768/14 w zakresie zeznań powoda (k. 325-327 akt I C 768/14) oraz zeznań świadków: J. D. (1), S. W., Z. M. i K. K., a także zeznań powoda i częściowo zeznań pozwanego.

Sąd uznał za wiarygodne wszystkie zgromadzone w sprawie dokumenty tak prywatne jak i urzędowe, w rozumieniu art. 245 k.p.c. oraz art. 244 § 1 k.p.c., szczegółowo wymienione wcześniej. Odnośnie przedłożonych kserokopii niektórych dokumentów, zostały one uznane za informacje o istnieniu oryginałów dokumentów oraz o ich treści – przy braku sprzeciwu stron był to krok dopuszczalny. Dalej, żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności przedłożonych dokumentów prywatnych, ani też nie prowadziła przeciwdowodu koniecznego dla obalenia domniemań powiązanych z dokumentami posiadającymi walor urzędowy (art.252 k.p.c.). Sąd zaś nie dopatrył się istnienia żadnych podstaw, by omawiany materiał zdeprecjonować z urzędu.

W szczególności Sąd związany był treścią prawomocnego nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 1 lutego 2010 roku, sygn. akt XII Nc 2/10 (k. 23-24v). Tym samym kwestia wiarygodności powoda, którą nabył na mocy umowy cesji wiarygodności od S. W. w przysługującej mu od M. K. (1) oraz jej wysokość nie podlegały dalszemu badaniu w niniejszej sprawie. Natomiast w oparciu o dokument w postaci zawiadomienia wierzyciela o przebiegu sprawy z dnia 18 kwietnia 2011 roku (k 26-27) oraz zeznania świadka S. W., Sąd dokonał istotnych ustaleń odnośnie toku postępowania egzekucyjnego toczącego się z wniosku S. W. przeciwko dłużnikowi M. K. (1).

Zeznania świadka J. D. (1) były w całości wiarygodne. Zeznania te były spójne, rzeczowe oraz korelowały z pozostałym materiałem dowodowym uznanym za wiarygodny. Nie było też żadnych powodów, aby odmówić im wiarygodności. Tym niemniej jej zeznania nie wniosły niczego istotnego do sprawy.

Sąd nie znalazł też powodów, aby odmówić wiarygodności zeznaniom świadka S. W.. Jego zeznania znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym uznanym za wiarygodny.

Sąd dał co do zasady wiarę zeznaniom świadka Z. M.. Świadek ten jednak nie miał wiedzy odnośnie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a w szczególności towarzyszących zawarciu umowy z dnia 29 lipca 2008 roku, a wielu z nich nie pamiętał. Nie potrafił też w sposób jednoznaczny określić jaki charakter miała znajomość M. K. (1) z P. C..

Zeznania świadka K. K. również zasługiwały na przymiot wiarygodności. Świadek ten opisał relację jaka łączyła M. K. (1) z P. C., wskazując że współpracowali oni ze sobą w branży związanej ze sprzedażą i zakupem nieruchomości, a zarazem podkreślił, że była to relacja stricte biznesowa. Świadek zeznał również, że M. K. (1) uzyskał niewielką kwotę ze sprzedaży P. C. udziałów, ze względu na dokonane przez S. W. obciążenie na udziałach.

Zeznaniom pozwanego P. C. Sąd dał wiarę jedynie w części w jakiej zeznania te pokrywały się z pozostałym materiałem dowodowym uznanym za wiarygodny. Podkreślenia wymaga, że zeznania pozwanego były sprzeczne same ze sobą. Pozwany początkowo twierdził, że nie łączyły go żadne relacje z M. K. (1), po czym w dalszej części zeznań przyznał, że ich znajomość miała charakter biznesowy. Ponadto, pozwany w nieprzekonujący sposób tłumaczył dlaczego zakupił od M. K. (1) udziały w nieruchomości za kwotę 1.000 zł podczas gdy ich wartość w rzeczywistości wynosiła ponad 30.000 zł. Pozwany zeznał, że zakup udziału był mu potrzebny w celu ewentualnego przejęcia lokalu mieszkalnego na skutek zniesienia współwłasności nieruchomości. Jednocześnie twierdził, że zakupiony udział nie miał wartości, ale

jednocześnie zgodził się zapłacić za niego kwotę 1.000 zł. Twierdził, że jego założeniem było skontaktowanie się z S. W. w celu spłaty jego wierzytelności egzekwowanej z udziału, a jednocześnie nie nawiązał z nim żadnego kontaktu, podobnie z komornikiem, aby chociaż ustalić stan postępowania egzekucyjnego (twierdził, że prawdopodobne było, że S. W. przejąłby udział, a przecież powodem zawarcia umowy z M. K. (1) była jakoby potrzeba zwiększenia swojego udziału we własności nieruchomości w celu możliwości przejęcia jednego z mieszkań w kamienicy przy ul. (...)).

Sąd pominął dowód z przesłuchania w charakterze świadka M. K. (1), albowiem świadek ten pomimo wielokrotnych wezwań na kolejne terminy rozprawy nie stawiał się. Jednocześnie nie było możliwe doprowadzenie świadka na posiedzenie sądowe przez policję sądową (k. 474).

Sąd oddalił pozostałe wnioski dowodowe, uznając przeprowadzenie wskazanych w nich dowodów za zbędne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Powód wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego umowy sprzedaży z dnia 26 stycznia 2010 roku, Rep. (...) sporządzonej przed notariuszem A. S., na mocy której, dłużnik M. K. (1) dokonał na rzecz pozwanego zbycia udziału wynoszącego 92/15.360 w nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą pod numerem KW (...).

Zgodnie z twierdzeniem powoda, wskazana czynność prawna miała prowadzić do jego pokrzywdzenia, jako wierzyciela M. K. (1). Zgłoszone żądanie opierał zatem na konstrukcji skargi paulińskiej uregulowanej w art. 527 k.c. I tak przepis ten w § 1 stanowi, że w sytuacji, w której skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Ponadto wedle § 2 cytowanego przepisu, czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. W judykaturze, której stanowisko Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela, podkreśla się, że z powołanego przepisu wynika, iż pokrzywdzenie wierzyciela, występuje wtedy gdy w związku z dokonaniem przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, stan majątku dłużnika, z którego wierzyciel mógłby się zaspokoić, zmniejszył się w taki sposób, że uniemożliwia to w całości lub w części pokrycie jego wierzytelności. Istnienie tego rodzaju związku pomiędzy dokonaniem czynności a stanem wypłacalności dłużnika jest więc niezbędną przesłanką uznania jej za bezskuteczną (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2007 r., II CSK 384/06, LEX nr 253405). O stanie niewypłacalności można także powiedzieć, że jest to taki stan majątkowy dłużnika, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie może przynieść zaspokojenia wierzyciela. Jak wskazał przy tym Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 listopada 2001 r. w sprawie IV CKN 525/2000, dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu (art. 527 § 2 k.c.) i wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Pokrzywdzenie (art. 527 § 2 k.c.) powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela.

W myśl § 3 analizowanego przepisu, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Przy tym jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskał przedsiębiorca pozostający z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych, domniemywa się, że było mu wiadome, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 527 § 4 k.c.).

Na mocy art. 531 § 1 k.c. powództwo o uznanie umowy za bezskuteczną skierowane być winno przeciwko osobie trzeciej, która korzyść uzyskała, zaś § 2 przewiduje, iż jeśli osoba ta rozporządziła korzyścią, wierzyciel może wystąpić

przeciwko osobie, na rzecz której nastąpiło rozporządzenie, jeśli wiedziała ona o okolicznościach uzasadniających skargę pauliańską. Na podstawie art. 532 k.c., wierzyciel, którego skarga pauliańska została uwzględniona, może z pierwszeństwem przed wierzycielami osoby trzeciej dochodzić zaspokojenia z przedmiotu czynności.

Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy nakazuje przyjąć, iż zaszyły przesłanki do uznania za bezskuteczną kwestionowaną przez powoda umowę sprzedaży udziału w prawie własności nieruchomości położonej przy ul. (...) w P..

Przede wszystkim Sąd stoi na stanowisku, że tak M. K. (1) jak i P. C., stanął do tej czynności, będąc świadomym pokrzywdzenia w ten sposób wierzyciela P. O., tj. powoda, który nabył przedmiotową wierzytelności od S. W. w drodze umowy cesji wierzytelności. W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 509 § 2 k.c., na nabywcę wierzytelności przechodzi także przewidziane w art. 527 k.c. uprawnienie do zaskarżenia czynności dłużnika zdziałanych z pokrzywdzeniem wierzycieli (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2009 roku, V CSK 184/09, LEX nr 553748, OSNC-ZD 2010/3/86).

O tym, że P. C. miał świadomość, iż M. K. (1) działał z pokrzywdzeniem wierzyciela świadczy fakt, że M. K. (1) i P. C. od co najmniej 10 lat łączą bliskie relacje o charakterze biznesowym. Współpracują ze sobą przy sprzedaży oraz zakupie nieruchomości, które są przez nich następnie remontowane i dzielone na lokale, a w dalszej kolejności zbywane. Ich relacja musiała być stosunkowo bliska, skoro P. C. miał do M. K. (1) tak duże zaufanie, że udzielił mu pełnomocnictwa do zakupu w jego imieniu udziału w prawie własności nieruchomości, co wynika aktu notarialnego z dnia 29 lipca 2008 roku, Rep.(...)zawierającego przedwstępną umowę sprzedaży. Zaufanie to musiało być wyjątkowo duże, skoro pełnomocnictwo zostało udzielone jedynie ustnie.

Stosunek bliskości, o którym mowa w art. 527 § 3 k.c., może bowiem wynikać również ze stałych kontaktów handlowych pomiędzy dłużnikiem działającym z pokrzywdzeniem wierzyciela z osobą trzecią (wyrok SN z dnia 24 kwietnia 1996 r., I CRN 61/96, OSNC 1996, nr 9, poz. 125), a nawet ze sporadycznych kontaktów gospodarczych, którym towarzyszą innego rodzaju relacje o charakterze majątkowym i niemajątkowym (wyrok SN z dnia 9 marca 2007 r., V CSK 473/06, OSNC 2008, nr 2, poz. 27).

W ocenie Sądu, popartej wynikami przeprowadzonego postępowania dowodowego, nie ulega wątpliwości, że na skutek czynności podjętych przez dłużnika, polegającej na sprzedaży pozwanemu udziałów prawa własności nieruchomości położonej przy ul. (...) w P., doszło do pokrzywdzenia powoda. Dłużnik M. K. (1) w konsekwencji powyższych rozporządzeń stał się bowiem niewypłacalny w stopniu wyższym niż był przed dokonaniem opisanych czynności, zatem spełniły się przesłanki określone przez ustawodawcę w przepisie art. 527 § 2 k.c., świadczące o tym, że czynność dłużnika została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli. Istotna jest przy tym bowiem okoliczność, że wspomniane powyżej udziały zostały sprzedane za 1.000 zł, podczas, gdy ich wartość rynkowa wynosi ponad 30.000 zł, co wynika z przedłożonych w niniejszej sprawie aktów notarialnych zawierających umowy zakupu i sprzedaży udziałów w nieruchomości. Zatem chociażby już z tego powodu doszło do pokrzywdzenia wierzyciela.

Podkreślenia wymaga przy tym fakt, że wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego jednoznacznie wskazują, iż na skutek analizowanej czynności dłużnika powoda, korzyść majątkową uzyskał pozwany P. C.. Zdaniem Sądu, pozwany nie zdołał obalić domniemania określonego w art. 527 § 3 k.c., zgodnie z którym jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Zatem pozwany jako bliski współpracownik dłużnika niewątpliwie wiedział, że M. K. (1) działa ze świadomością pokrzywdzenia powodów. Zresztą jak już wskazywano wcześniej pozwany miał również wiedzę o roszczeniach przysługujących wierzycielowi pierwotnemu przeciwko M. K. (1) i był w posiadaniu takiej wiedzy jeszcze przed podpisaniem w dniu 26 stycznia 2010 r., Rep. (...) umowy sprzedaży udziałów w przedmiotowej nieruchomości, skoro przedmiotowa wierzytelność powstała wskutek niewykonania przez M. K. (1) zobowiązania wynikającego z przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 26 lipca 2008 roku, polegającego na zwrocie kwoty 150.000 zł uiszczony przez S. W. tytułem ceny nabycia udziału w przedmiotowej nieruchomości, w związku z nie zawarciem umowy przyrzeczonej

z dnia 26 lipca 2008 roku albowiem również P. C. nie wykonał tożsamego zobowiązania wynikającego z tej samej umowy. Jednocześnie wskazać należy, że pozwany na skutek umowy sprzedaży dokonanej na jego rzecz przez dłużnika powoda, korzyść majątkową otrzymał za symboliczną kwotę, co nie jest bez znaczenia w kontekście wiedzy pozwanego o pokrzywdzeniu wierzyciela działaniem dłużnika.

Pozwany nie udowodnił też w żaden sposób twierdzeń zawartych w odpowiedzi na pozew odnośnie tego, że czynności związane m. in. z zawarciem przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 26 lipca 2008 roku jak i umowy cesji wierzytelności miały charakter pozorny. Okoliczności takie nie wynikają ani z zeznań świadków przesłuchanych w niniejszej sprawie, ani z zeznań samego pozwanego, który nie wspomniał w nich ani słowem o pozorności wskazanych powyżej czynności, a jedynie wskazał, że oświadczenie o potwierdzeniu umowy z dnia 26 lipca 2008 roku zostało podpisane przez nieuważę, co wydaje się całkowicie niewiarygodne.

Mając na uwadze powyższe, Sąd w całości uwzględnił wywiedzione powództwo, co znalazło odzwierciedlenie w punktach I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie II wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, obciążając nimi w całości pozwanego jako stronę przegrywającą niniejszą sprawę.

Na koszty procesu poniesione przez powoda złożyły się następujące kwoty: 8.451 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu oraz 6.300 zł łącznie tytułem kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika powoda przed sądem I i II instancji oraz 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, łącznie 14.768 zł. W tym stanie rzeczy Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów ww. kwotę 14.768 zł, w tym 6.300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed sądem I i II instancji, o czym orzekł w punkcie III ppkt 1 wyroku.

Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powoda ustalono na podstawie § 6 pkt 6 i § 12 pkt 1 ppkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, (Dz. U. z 2002 r., nr 163 poz. 1349 ze zm.).

Z kolei na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.), Sąd w punkcie II ppkt. 2 wyroku nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Poznaniu, kwotę 97 zł tytułem zwrotu kosztów stawiennictwa świadka.

/-/ SSO Małgorzata Małecka